

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om grunderna för tillgången till statliga tjänster och placeringen av funktioner

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

I denna proposition föreslås det att det stiftas en lag om grunderna för tillgången till statliga tjänster och placeringen av enheter och funktioner, genom vilken den gällande lagen om behörighet vid placering av statliga enheter och funktioner (362/2002) upphävs.

I lagen föreslås bestämmelser om de allmänna målen för ordnandet av tillgången till statliga tjänster och placeringen av statliga enheter och funktioner samt om den riksomfattande planeringen och samordningen som gäller dessa. I lagen föreslås bestämmelser om en riksomfattande plan för att skapa en förvaltningsövergripande helhetsbild av läget när det gäller tillgången till statliga tjänster och placeringen av enheter och funktioner samt för den utveckling som eftersträvas och för att styra de statliga myndigheter som omfattas av lagens tillämpningsområde i fråga om beslutsfattande som ankommer på dem. I lagen föreskrivs också om behörigheten att fatta beslut om placering av statliga enheter och funktioner och om hur ministeriernas styrning kan göras klarare i fråga om tillgången till statliga tjänster.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2022.

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Regionaliseringslagstiftningen ska enligt statsminister Sanna Marins regeringsprogram förnyas inom ramen för den strategi som ska utarbetas före utgången av 2019. Enligt regeringsprogrammet ska dessutom utnyttjandet av ny teknik på ett effektivt sätt främjas i syfte att möjliggöra ett flexibelt liv, arbete och företagande som är oberoende av platsen. Arbetsuppgifter inom staten ska organiseras så att multilokalitet och platsberoende sätt att arbeta som möjliggörs av smarta tekniklösningar utnyttjas.

Finansministeriet tillsatte ett strategiprojekt med tanke på reformeringen av regionaliseringen för tiden 25.10.2019–31.3.2020. Strategin blev klar den 24 april 2020. Strategin anger hurdan regional statlig verksamhet och närvaro som eftersträvas under 2020-talet i syfte att genomföra ämbetsverkets uppgifter och att betjäna medborgare och företag med hänsyn till olika kund- och språkgrupper.

Enligt strategin ska begreppet regionalisering slopas och ersättas med begreppet statlig regional närvaro. I lagstiftning och planering utgår man från behovet och nyttan av statlig närvaro så att utvecklingen i hela landet främjas. Statens närvaro i regionerna ska främst grunda sig på servicebehovet och ordnandet av myndighetsuppgifter på ett resultatrikt sätt. Genom statens närvaro främjas också livskraften, säkerheten och statens konkurrenskraft som arbetsgivare i regionerna. Riktlinjerna i strategin preciseras så att staten ska tillgodose servicebehovet via flera multipla kanaler och i samarbete med andra aktörer inom den offentliga förvaltningen, öka de gemensamma lokalerna inom den offentliga förvaltningen och effektivisera samarbetet och ordna tjänsterna så att jämlikheten, språkliga rättigheter och övriga grundläggande fri- och rättigheter tillgodoses. Dessutom ska staten stödja livskraften i regionerna och stärka

kompetensklustren samt vara en aktiv aktör och partner på olika håll i Finland. Närvaron i regionerna påverkar den övergripande säkerheten och trygghetskänslan. Staten ska också vara en flexibel arbetsgivare som öppnar många möjligheter och skapar multilokala och platsberoende arbetsmöjligheter.

I enlighet med strategin stärks planmässigheten och samordningen av helheten i den regionala närvaron i syfte att uppnå målen för strategin. Vid samordningen slopas de förfaringssätt som utgår från placeringar och nedläggningar av enskilda enheter och funktioner. Samtidigt slopas jämförelsen mellan huvudstadsregionen och övriga Finland och den ersätts med en granskning av närvaro som omfattar hela landet. Detta förutsätter enligt strategin att det skapas en ny modell för en starkare och långsiktigare förvaltningsövergripande planering, styrning och uppföljning på statsrådsnivå. Samordningen utvidgas till att som helhet gälla statens nätverk av verksamhetsställen och tillgången till tjänster. Verksamhetsmodellen integreras i de befintliga planeringsprocesserna inom förvaltningen.

Genom lagändringar genomförs och främjas de fastställda riktlinjerna i strategin.

1.2 Beredning

Propositionen har beretts vid finansministeriet med utgångspunkt i arbetet med strategin för reformeringen av regionaliseringen. Propositionen har behandlats i koordineringsgruppen för regionalisering. Genomförandet av strategin behandlades i regeringens aftonskola den 26 augusti 2020.

Propositionen var ute på remiss den xx-xx. Utkastet till regeringsproposition sändes...

Utlåtandena och andra beredningsunderlag till regeringens proposition finns tillgängliga i den offentliga webbtjänsten under adressen xxxx.

Det föregick ett omfattande beredningsarbete för strategin för reformeringen av regionaliseringen. Projektet tillsattes av finansministeriet och hade en bredbasig beredningsgrupp där flera olika ministerier, de statliga regionförvaltningsmyndigheterna, vissa stora statliga ämbetsverk, Folkpensionsanstalten, Finlands Kommunförbund och landskapsförbunden var företrädare. Koordineringsgruppen för regionalisering fungerade som ledningsgrupp för projektet. Under beredningen ordnades fyra regionala och ett riksomfattande interaktivt evenemang, en workshop för ungdomar samt webbarbete. Som bakgrund till strategin producerade konsultbyrån för regionutveckling (MDI) ett täckande statistikunderlag som gäller utvecklingen, nuläget och förändringen i landskapens verksamhetsmiljö. Statskontoret producerade ett faktaunderlag som gäller statsanställda (*länk till material på FM:s projektsida: <https://vm.fi/sv/regionaliseringen>*).

Strategiarbetet föregicks av beredning av en utredningsgrupp. På uppdrag av minister Vehviläinen beredde statssekreteraren, arbetslivsprofessorn Anna-Kaisa Ikonen och vice verkställande direktören Timo Reina 2018 en utredning för reformering av regionaliseringspolitiken och dess principer (Finansministeriets publikationer – 2019:15, på finska). Utredningen innehöll flera förslag till revidering av förfaringssätten för och lagstiftningen om regionalisering. Som slutsats av utredningen konstateras att det är nödvändigt med statlig verksamhet och närvaro i regionerna samt en ny form av regionalisering som stöder detta, men dess mål och metoder kräver en grundlig översyn. Det föreslogs att det för staten bl.a. ska utarbetas en strategi för platsberoende och statlig verksamhet i regionerna. Beslutsprocessen för och lagstiftningen om regionaliseringen borde också reformeras. Dessutom lades det fram förslag i fråga om vidareutveckling av kompetenskluster, dialogföring och gemensamma elektroniska

tjänster samt möjliggörande av platsberoende med hjälp av ledning, personalpolitik samt lokalitets- och IKT-lösningar. Resultaten av Ikonens och Reinas utredningsarbete har beaktats i arbetet med att revidera strategin och lagstiftningen (*länk till utredningen, på finska*).

2 Nuläge och bedömning av nuläget

Bestämmelser om regionalisering av nuvarande slag finns i lagen om behörighet vid placering av statliga enheter och funktioner (362/2002) och i den statsrådförordning (349/2008) som utfärdats med stöd av lagen. Författningarna kallas ofta också ”regionaliseringslagen” och ”regionaliseringsförordningen”, även om begreppet ”regionalisering” endast förekommer i förordningen. I lagen om behörighet vid placering av statliga enheter och funktioner föreskrivs om behörigheten vid beslutsfattande som gäller placeringsorten för statens centralförvaltningsenheter och sådana statliga funktioner som sköts på riksnivå eller centraliserat samt som gäller indragning eller nedskärning av regionala och lokala statliga enheter och funktioner som är belägna utanför huvudstadsregionen. Huvudstadsregionen definieras i lagen och den består av en stor del av kommunerna i Nyland. Syftet med lagen är att behörigheten när det gäller placering av statens centralförvaltningsenheter och sådana statliga funktioner som sköts på riksnivå eller centraliserat organiseras så att besluten om placering tryggar en framgångsrik skötsel av statens uppgifter, främjar en balanserad regional utveckling i landet och stöder sysselsättningen i olika delar av landet och tryggar tillgången på arbetskraft för statens uppgifter.

Enligt lagen om behörighet vid placering av statliga enheter och funktioner föreskrivs att behörigheten vid beslutsfattande som gäller placeringsorten för statens centralförvaltningsenheter och sådana statliga funktioner som sköts på riksnivå eller centraliserat hör till det ministerium som saken gäller. Enligt lagen kan ministeriet i sådana fall som det anser vara viktiga också förbehålla sig den beslutanderätt som

ministeriet underställda ämbetsverk och inrättningar har i fråga om indragning eller nedskärning av regionala eller lokala statliga enheter och funktioner. Detta gäller på grund av lagens tillämpningsområde endast indragning eller nedskärning av regionala och lokala statliga enheter och funktioner utanför huvudstadsregionen. I lagen föreskrivs också om behörigheten att inrätta ett organ för beredning av beslut om placering. Närmare bestämmelser om beredningen av beslut om placering och om detta organ utfärdas genom förordning av statsrådet. Det finns många särskilda bestämmelser om förvaltningsområdesspecifika placeringsorter, vilket innebär att ministeriernas behörighet i praktiken har varit liten, även om de statliga myndigheterna i allt högre grad för närvarande är verksamma på riksnivå.

I statsrådets förordning om behörighet vid placering av statliga enheter och funktioner föreskrivs om processen med remissförfarande och andra förfaranden som ska iakttas när nya enheter inom centralförvaltningen eller funktioner som sköts på riksnivå inrättas eller när regionala eller lokala enheter utanför huvudstadsregionen dras in eller skärs ned. I förordningen föreskrivs också om uppgifterna för koordineringsgruppen för regionalisering. Finansministeriet tillsätter koordineringsgruppen. Koordineringsgruppen för regionalisering har rollen som remissinstans, medan respektive ministerium och minister normalt har behörighet i ärenden som bereds inom sitt eget ansvarsområde. Det ministerium som saken gäller ska alltid utreda möjligheterna att placera enheter inom statens centralförvaltning och statliga funktioner som sköts på riksnivå eller centraliserat i andra delar av landet i stället för huvudstadsregionen, när en ny enhet eller funktion inrättas eller en befintlig verksamhet avsevärt utvidgas eller omorganiserar. Koordineringsgruppens viktigaste uppgift är att ge utlåtanden om de förslag till placeringsort eller indragningsplaner som det ska fattas beslut om eller verkställas inom ministeriernas förvaltningsområden. Koordineringsgruppen för regionalisering varken bereder eller fattar några beslut om placering. Koordineringsgruppen för regionalisering kan endast fatta beslut om att en

regionaliseringsutredning inte behöver göras i ett enskilt fall. Behörighetsnormerna enligt lagen om behörighet vid placering av statliga enheter och funktioner och vissa av förordningens processuella bestämmelser som kompletterar lagen har visat sig vara svårbegripliga och flertydiga, vilket har kunnat leda till att vissa ärenden inte har omfattats av granskningsprocessen och även till att de ärenden som har behandlats har haft synnerligen liten betydelse i sak, vilket belastar systemet i onödan.

I arbetsfördelningen mellan ministerierna har finansministeriet ansvaret för regionalisering samt utvecklande av statsförvaltningens strukturer och tjänster. Enligt 17 § i reglementet för statsrådet hör till finansministeriets ansvarsområde allmän utveckling av den offentliga förvaltningen och utveckling av statsförvaltningens strukturer, styrningssystem och verksamhet. I 1 § i statsrådets förordning om finansministeriet (610/2003) föreskrivs om ministeriets uppgifter. Enligt 1 § 28 punkten i förordningen hör till finansministeriets uppgifter allmän utveckling av den offentliga förvaltningen samt utveckling av statsförvaltningens strukturer, styrningssystem och verksamhet (414/2019), enligt 29 punkten koordinering, uppföljning och utveckling av regionaliseringen av statens funktioner samt enligt 31 punkten förbättring av kvalitetsledning och verksamhetsmässig effektivitet för offentliga servicesystem (414/2019).

Syftet med regionaliseringslagstiftningen var att i början av millenniet avhjälpa bristen på lagstiftning om behörighet vid placering av statliga enheter och funktioner och en beredningsmekanism. I motiveringen till lagen om behörighet vid placering av statliga enheter och funktioner (RP 237/2001 rd) konstaterades att de beslut som fattats separat i ministerierna eller i ämbetsverk, inrättningar och andra enheter under dem har inte lett till att placeringen av de olika förvaltningsområdenas enheter och funktioner skulle ha bedömts på riksnivå enligt samma grunder, till exempel utgående från den regionala utvecklingen, tillgången på arbetskraft till statens uppgifter och andra mål som

uppställt av regeringen. Den obefintliga koordineringen av de olika åtgärderna bedömdes då vara problematisk för uppnåendet av regeringens samhällspolitiska mål. Det kan bedömas att de ovan nämnda problemen, som man i tiden försökte påverka genom regionaliseringslagstiftningen, inte har undanröjts. Placeringen av enheter och funktioner inom olika förvaltningsområden baserar sig fortfarande till stor del på prövning i enskilda fall i stället för bedömning enligt samma grunder och långsiktig och verkningsfull bedömning på riksnivå. Trots vissa goda erfarenheter har verkningsfullheten hos regionaliseringslagstiftningen och dess behandlingsprocess visat sig vara relativt liten.

Verksamhetsmiljön i Finland har förändrats under 2000-talet, vilket också bör beaktas i lagstiftningen. Som ett led i arbetet med strategin för reformeringen av regionaliseringen har det tagits fram ett landskapsspecifikt faktaunderlag med fem olika teman för verksamhetsmiljöer och de centrala variablerna för dessa teman. De teman som granskats har varit befolkningen, den regionala ekonomin, kompetensen, sysselsättningen och arbetsplatsutvecklingen samt den regionala rörligheten. Exakta landskapsvisa verksamhetsmiljöbeskrivningar och temaspecifika analyser finns tillgängliga som särskilda rapporter på finansministeriets webbplats (www.vm.fi/alueellistaminen). Befolkningsutvecklingen och den regionala ekonomins utveckling har i de enskilda landskapen och även internt i landskapen karakteriserats av en kraftig polarisering. Enligt uppskattningar kommer utvecklingen också att fortsätta på så vis under de kommande åren. Det har inte varit möjligt att i väsentlig omfattning påverka utvecklingen genom placering av statens funktioner och personal. Verkningsfullheten är liten också på grund av att antalet statsanställda utgör endast 3,1 procent av det totala antalet sysselsatta personer. De statsanställda uppgår till sammanlagt ca 75.000 personer och drygt 2/3 av dessa arbetar redan nu utanför huvudstadsregionen. Befolkningsstrukturen i Finland har förändrats sedan början av 2000-talet. Under granskningsåren 2007-2018 utvecklades områdena i olika riktningar

och differentierades med avseende på befolkningen. Befolkningen minskar, åldras och koncentreras.

På 2020-talet påverkas de statliga myndigheternas servicenätverk och nätverk av verksamhetsställen av många förändringsfaktorer. En av de största faktorerna är den fortsatta ökningen av elektroniska tjänster och användningen av dem. Servicenätverket och nätverket av verksamhetsställen påverkas också av befolkningsändringar och urbaniseringen, en avsevärd minskning i antalet kundbesök, ökningen av platsoberoende arbete samt de allt knappare ekonomiska resurserna. De statliga myndigheterna tillhandahåller för närvarande elektroniska tjänster vid över 700 serviceställen och dessutom finns en del av myndigheterna på knappt 200 samservicekontor. Antalet kundbesök har minskat från nio miljoner till hälften under de senaste tio åren, och antalet beräknas fortsätta minska till cirka tre miljoner under 2020-talet. I och med att antalet kundbesök minskar kraftigt ökar behovet av att planera och tillhandahålla kundbetjäning som ett samarbete inom hela den offentliga sektorn. De statsanställda går i pension i rask takt fram till 2030. Situationen utgör en utmaning för staten när det gäller möjligheterna att hålla fast vid statens närvaro och servicestruktur på olika håll i landet eller möjligheterna att anpassa närvaron och servicestrukturen på ett kontrollerat sätt och så att de grundläggande fri- och rättigheterna tryggas. Tillgången till kompetent arbetskraft för statliga uppgifter kommer sannolikt att utgöra en större utmaning än i dag.

I 7 § i förvaltningslagen (434/2003) finns bestämmelser om serviceprincipen. Till god förvaltning och serviceprincipen som hör samman med den hör att den som vänder sig till förvaltningen får behörig service och att myndigheten kan sköta sin uppgift med gott resultat. Serviceprincipen förutsätter att det ordnas ändamålsenlig service för kunden på ett kostnadseffektivt sätt och att servicen är lätt att använda. Grundlagsutskottet har dessutom betonat att man ska ta hänsyn till att invånare i olika delar av landet bemöts

jämlikt och till deras faktiska möjligheter att få tjänster som är nödvändiga för deras grundläggande fri- och rättigheter. I lagen om förvaltningens gemensamma stödtjänster för e-tjänster (571/2016) finns bestämmelser om myndigheternas skyldighet att göra offentliga uppgifter om de tjänster de producerar och om de tjänster som de har ansvar för att ordna tillgängliga i servicedatalagret. I lagen om tillhandahållande av digitala tjänster (306/2019) finns bestämmelser om tillhandahållande av digitala tjänster och om myndigheternas skyldighet att se till att de digitala tjänster som de ansvarar för också finns tillgängliga vid andra tider än under myndigheternas servicepunkters öppettider. Det att digitala tjänster är tillgängliga och kvalitativa har bedömts minska de regionala skillnaderna i myndighetstjänster. Det minskade antalet verksamhetsställen har i flera landskap minskat särskilt statliga myndigheters tjänster. Genom omfattande möjligheter att hantera sina ärenden elektroniskt med myndigheter har det gjorts försök att minska de missförhållanden för förvaltningens kunder som orsakats av det minskade antalet verksamhetsställen (RP 60/2018 rd). Tills vidare har det emellertid inte funnits någon planmässig styrningslagstiftning som skulle förena statens hela fysiska och elektroniska servicestruktur och målen för den regionala närvaron.

I gällande lagstiftning fästs i fråga om regionaliseringen uppmärksamhet vid en granskning mellan huvudstadsregionen och landet i övrigt vad gäller definitionerna. Utifrån den utveckling som kan förutses framträder emellertid allt tydligare särskilt en tudelning i tillväxtcentrum och regioner på tillbakagång internt i landskapen samt starka tillväxtcentrum och andra regioner nationellt sett. Gällande lagstiftning och det samordnings- och planeringssystem som byggts upp med stöd av den beaktar inte särskilt denna utveckling. De nuvarande målen för placeringen av statliga funktioner beaktar inte heller tjänsterna eller servicestrukturer. T.ex. trygghetskänslan och aspekten den övergripande säkerheten syns inte heller i målen för den lagstiftning som styr verksamheten. Dessa teman har blivit centrala frågor och har lyfts fram som brister under diskussionerna och diskussionsmötena i samband med beredningen av strategin

för reformeringen av regionaliseringen. Den nuvarande verksamhetsmodellen för regionalisering fokuserar dessutom på enskilda placeringar och indragningar och dess verkningsfullhet är således svag. Koordineringsgruppens roll som ett organ som ger utlåtanden är inte tillräcklig för att skapa en helhetsbild och därmed inte heller för att ge statsrådet ett heltäckande faktaunderlag för styrning av statens regionala närvaro som helhet. För att förbättra verkningsfullheten bör samordningen och styrningen av statens regionala närvaro ytterligare stärkas. Det primära är att planera och följa upp och på så sätt synliggöra och även låta statsrådet samordna statens regionala närvaro på en mer strategisk nivå. Detta förutsätter dock inte någon ändring av den grundläggande utgångspunkten för hela systemet, dvs. att varje ministerium har beslutanderätt i frågor som gäller placering av enheter och funktioner i enlighet med reglementet för statsrådet. För att man ska kunna svara på förändringen och hantera den krävs det att staten har gemensamma mål samt en starkare samordning, styrning och uppföljning.

3 Målsättning

Genom propositionen genomförs riktlinjerna i strategin för reformeringen av regionaliseringen - Från regionalisering till regional närvaro. Syftet med propositionen är att förnya den lagstiftning som gäller statens regionala närvaro så att den bättre motsvarar de pågående och förväntade framtida förändringarna i verksamhetsmiljön. Målet är att i fråga om planering och beslutsfattande som gäller tillgången till tjänster och statens placering av enheter och funktioner i större utsträckning ska utgå från de behov och fördelar som anknyter till statens närvaro på riksomfattande nivå. Den statliga närvaron i regionerna ska i huvudsak utgå från behoven av tjänster och myndighetsverksamhet. Målet är att styra det statliga digitala och fysiska servicenätverket så att det blir en starkare helhet som motsvarar målen för regional närvaro. Syftet med propositionen är att förbättra resultaten av statens

myndighetsuppgifter och säkerställa att olika kundgruppers servicebehov tillgodoses så att jämlikheten, språkliga rättigheter och övriga grundläggande fri- och rättigheter tillgodoses. Målet är också att främja regionernas livskraft och säkerhet. Ett ytterligare mål är att främja statens konkurrenskraft som arbetsgivare.

Syftet med propositionen är att skapa en ny verksamhetsmodell för mer verkningsfull och långsiktigare förvaltningsövergripande planering, styrning och uppföljning på statsrådsnivå. Betydande framtida förändringar hänför sig till ökning av elektroniska tjänster, befolkningsförändringar och urbanisering, en betydande minskning av antalet besök vid kundbetjäning och en ökning av platsoberoende arbete. Målet är att bättre hantera konsekvenserna av förändringarna. Man avstår från tillvägagångssätt som baserar sig på placering och indragning av enskilda enheter och funktioner och likaså den nuvarande jämförelsen enligt huvudstadsregionen - övriga Finland. Samordningen på statsrådsnivå utvidgas till att gälla statens nätverk av verksamhetsställen som helhet och tillgången till tjänster i hela landet. Syftet med propositionen är att öka verkningsfullheten hos åtgärder som påverkar den statliga regionala närvaron genom att göra upp en plan över förvaltningsområdesgränserna och samordna beredningen av den med planen för de offentliga finanserna samt andra berednings- och samrådsprocesser som man håller på att utveckla t.ex. i regionplaneringslagstiftningen.

Enligt strategin för statens regionala närvaro är utgångspunkten för ordnandet av statliga tjänster i första hand omfattande elektroniska tjänster, men till stöd för dessa finns annan kundbetjäning via multipla kanaler inklusive besökstjänster över hela landet. I propositionen preciseras ministeriets befogenheter att vid behov genom att förbehålla sig beslutanderätten styra den underordnade förvaltningen så att den ser till att det finns tillgång till tjänster via multipla kanaler i enlighet med lagen och den riksomfattande planen. Syftet med lagen är dessutom att utveckla beslutsfattandet så att det grundar sig på en tillräcklig konsekvensbedömning.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

I denna proposition föreslås det att det stiftas en lag om grunderna för tillgången till statliga tjänster och placeringen av funktioner. Samtidigt upphävs den gällande regionaliseringslagstiftningen, dvs. lagen om behörighet vid placering av statliga enheter och funktioner. Samtidigt upphävs statsrådets förordning om behörighet vid placering av statliga enheter och funktioner. I och med att bestämmelserna upphävs ska Koordineringsgruppen för regionalisering upphöra. I enlighet med regeringsprogrammet förverkligar propositionen målen och riktlinjerna i strategin för reformeringen av regionaliseringen (Från regionalisering till regional närvaro). Lagens tillämpningsområde ska omfatta statens central-, regional- och lokalförvaltning samt de statliga affärsverken. Lagen ska inte tillämpas på bl.a. kommuner, FPA, andra offentligrättsliga inrättningar eller stiftelser och fonder, även om de sköter offentliga uppgifter eller offentliga förvaltningsuppgifter. Till denna del motsvarar tillämpningsområdet i regel den gällande regionaliseringslagen. Lagens tillämpningsområde omfattar på lika grunder statliga enheter och funktioner oberoende av om de är belägna utanför eller inom huvudstadsregionen.

I lagen föreslås bestämmelser om allmänna mål som i fortsättningen ska styra statens närvaro i regionerna. Målen ska beaktas i det beslutsfattande och den planering som påverkar tillgången till statliga tjänster samt placeringen av statliga enheter och funktioner. Jämfört med den gällande regionaliseringslagstiftningen lyfter propositionen allt starkare fram tillgodoseendet av servicebehovet som en grund för regional närvaro. De föreslagna målen ska beaktas när servicestrukturen för statens fysiska och digitala tjänster som helhet ordnas. Jämfört med gällande lagstiftning läggs

i propositionen större vikt vid styrningen av servicestrukturen, men i lagen ska förutom om målen för ordnandet av statens servicestruktur också föreskrivas om målen för placeringen av statens andra funktioner än sådana som tillhandahåller tjänster. Målen har utarbetats på en allmän nivå för att de ska stödja utvecklingen på lång sikt utan att hindra prioriteringar i fråga om syfte och metoder som varierar under olika regeringsperioder. De riksomfattande målen är i första hand en resultatrik skötsel av statens uppgifter och att tillgången till kundservice svarar mot olika kundgruppers servicebehov. Dessutom ska regionernas livskraft, säkerhet och statens konkurrenskraft som arbetsgivare främjas.

Syftet med propositionen är att övergå från att punktvis placera och dra in enskilda enheter och funktioner till en starkare och mer långsiktig ny verksamhetsmodell som baserar sig på förvaltningsövergripande planering, styrning och uppföljning på statsrådsnivå. I enlighet med strategin som styr statens regionala närvaro utvidgas samordningen till att som helhet gälla statens nätverk av verksamhetsställen och tillgången till tjänster. För att statsrådets styrning och samordning ska kunna genomföras föreslås det i lagen en skyldighet att utarbeta en riksomfattande plan. Planen ska utarbetas för varje regeringsperiod och avsikten är att i den skapa en förvaltningsövergripande helhetsbild av läget i fråga om statens servicestruktur, tillgången till tjänster och placeringen av funktioner och den eftersträlvade utvecklingen. Planen ska också styra ministerierna och ämbetsverken i deras beslutsfattande och planering. Planen kan innehålla mätbara eller till karaktären riktgivande mål samt utvecklingsåtgärder som behövs för att målen ska nås. Planen ska vara flexibel i fråga om innehållet, men den ska innehålla information om inrättande eller indragning av en ny enhet eller funktion av särskild betydelse samt om de viktigaste projekt som ändrar tillgången till tjänster. När det gäller tjänsterna är avsikten att planen på ett teknikneutralt sätt ska omfatta den totala servicestrukturen med multipla kanaler, dvs. utöver besökstjänster vid enheterna och verksamhetsställena även sådana tjänster som

tillhandahålls digitalt. Propositionen utgör en legislativ grund för en styrning där statens fysiska och elektroniska servicestrukturer samordnas med målen för regional närvaro. Målet är en allt effektivare samordning av den helhet som består av digitala och fysiska tjänster. Planen ska samordnas med planen för de offentliga finanserna och ses över vid behov. Finansministeriet svarar för beredningen av planen.

Till stöd för planeringen, uppföljningen och samordningen tillsätter finansministeriet ett organ där ministerierna, Folkpensionsanstalten och Finlands Kommunförbund är företrädare samt, enligt vad finansministeriet beslutar, har en täckande representation för sådana statliga myndigheter inom olika förvaltningsområden som i stor utsträckning sköter kundtjänstuppgifter på olika håll i landet. Organet ska höra landskapsförbunden och självstyrande områden som är större än kommuner, delegationen för samservice och andra organ som inrättats för att utveckla de statliga tjänsterna och regionerna. Organet ska dessutom vara ett forum för samarbete, informationsutbyte och samordning. Närmare bestämmelser om organets mandatperiod och uppgifter får utfärdas genom förordning av statsrådet.

I lagen ska det dessutom föreskrivas om ministeriernas behörighet att besluta om placeringsorterna för enheterna och funktionerna inom den underordnade statsförvaltningen. Till skillnad från den gällande lagen är enligt den föreslagna lagen behörigheten att besluta om placeringen inte beroende av den delvis tolkningsmässiga omständighet om det är fråga om statliga funktioner som sköts på riksnivå eller centraliserat. Bestämmelsen är av allmän karaktär och sekundär i förhållande till sådana bestämmelser som avviker från den, vilket innebär att den inte står i strid med specialbestämmelser om enheter och placering av funktionerna. I lagen föreslås också ett bemyndigande för ministeriet att förbehålla sig den underordnade myndighetens beslutanderätt i ärenden som gäller placeringen av enheter och funktioner och tillgången till service som tillhandahålls vid enheterna. Enligt ministeriets bedömning ska ärendet

vara av betydelse med tanke på lagens mål eller den riksomfattande planen. Den föreslagna bestämmelsen ska delvis motsvara den gällande bestämmelsen i regionaliseringslagen, men den är inte begränsad till fall som gäller indragning eller nedskärning av statliga regionala eller lokala enheter eller funktioner. Den föreslagna bestämmelsen innehåller dessutom en möjlighet att också förbehålla sig beslutanderätten i fråga om tillgången till tjänster som tillhandahålls vid enheterna. Propositionen förtydligar ministeriernas befogenheter att för den underordnade förvaltningens del säkerställa att de lagstadgade mål, som eventuellt preciseras i den riksomfattande planen, uppnås. Därtill föreskrivs det att i fråga om beslut om placering och tillgång till tjänster ska det alltid bedömas hur de främjar möjligheten att uppnå de mål som uppställts i lagen eller i den riksomfattande planen. Innan besluten fattas ska deras konsekvenser för verksamhetens resultat och konsekvenser för olika kundgruppers servicebehov bedömas. Dessutom bör eventuella konsekvenser för regionernas livskraft och säkerhet bedömas samt hur besluten främjar statens konkurrenskraft som arbetsgivare. Enligt propositionen ska konsekvensbedömningarna på begäran lämnas till finansministeriet.

4.2 Huvudsakliga konsekvenser

4.2.1 Ekonomiska konsekvenser

Det bedöms att det behövs tilläggsresurser under det första året efter lagens ikraftträdande 2022 för definitions- och beredningsarbete för den första planen som den nya lagstiftningen förutsätter. För den praktiska beredningen och utvecklingen av arbetet svarar huvudsakligen finansministeriet. Propositionen beräknas öka finansministeriets omkostnader med ett engångsbelopp på 100 000 euro 2022.

I övrigt har propositionen inte några direkta ekonomiska konsekvenser. I propositionen betonas tydligare än förut statens skyldighet att ordna myndighetsuppgifterna på ett resultatrikt sätt då beslut fattas om placering av enheter och funktioner och om tillgången till tjänster. Samtidigt ska planmässigheten och samordningen av helheten i den regionala närvaron främjas i syfte att uppnå målen. Det är fråga om ändringar i statsförvaltningens interna bestämmelser om behörighet som i framtiden möjliggör en förbättring av produktiviteten i statens funktioner och servicestruktur, men som i sig inte har några konsekvenser för statsbudgeten. Bestämmelserna om behörighet preciseras, men de statliga myndigheternas uppgifter ökar inte så att statens kostnader skulle minska eller öka.

4.2.2 Konsekvenser för myndigheterna

Propositionen har en del konsekvenser för ministeriernas och deras underställda statliga myndigheters verksamhet. Bestämmelserna om behörighet preciseras, men de statliga myndigheternas uppgifter ökar inte så att statens kostnader skulle öka. Den tunga beredningsprocessen enligt den gällande regionaliseringslagstiftningen blir lättare och verksamheten i Koordineringsgruppen för regionalisering upphör. Men denna verksamhet kommer enligt propositionen att ersättas av beredning av en riksomfattande plan. De statliga myndigheternas skyldighet att bedöma konsekvenserna för den verksamhet som omfattas av den föreslagna lagens tillämpningsområde kommer inte att upphöra. För beredningen av den nya planen ska ministerierna delta i den beredningsprocess som samordnas av finansministeriet och som en del av den bedöma såväl nuläget för placeringen av tjänster och funktioner som den framtida utvecklingen inom sitt eget förvaltningsområde.

Finansministeriets uppgifter kommer att ändras från sekretariats- och andra beredningsuppgifter som skötts av Koordineringsgruppen för regionalisering till uppgifter som gäller utarbetandet av den riksomfattande planen. Finansministeriet

sköter också sekretariatsuppgifterna för det nya organ som ska tillsättas. Dessutom ska till finansministeriet på begäran sändas konsekvensbedömningar av ministeriernas och andra myndigheters beslut som gäller placering av enheter och funktioner och om tillgången till tjänster. Finansministeriet kan vid behov följa upp och säkerställa att beslutsfattandet baserar sig på att ärendet är av betydelse och på tillräckliga utredningar med avseende på ärendets verkningsfullhet. Finansministeriet kan vid behov också kommentera de konsekvensbedömningar som lämnats till ministeriet. Finansministeriets uppgifter kan bedömas öka i viss mån.

4.2.3 Samhälleliga och regionalpolitiska konsekvenser

Lagförslaget medför i sig inga direkta regionalpolitiska eller samhälleliga konsekvenser. Det har dock en styrande effekt så att de mål som anges i lagen och i den riksomfattande plan som preciserar den ska beaktas när beslut om placering fattas. Enligt förslaget ska den statliga närvaron i regionerna i huvudsak utgå från behoven av tjänster och myndighetsverksamhet. Som utgångspunkt för planeringen och beslutsfattandet ska man ha behovet av statlig närvaro samt de fördelar som kan uppnås genom den, vilket främjar en balanserad utveckling av hela landet. Fördelarna granskas framför allt med tanke på tillgodoseendet av medborgarnas, företagens och andra sammanslutningars servicebehov samt en resultatrik organisering av statens verksamhet och uppgifter, men också med tanke på främjandet av regionernas livskraft, säkerhet och den statliga arbetsgivarens konkurrenskraft. Vid det konkreta beslutsfattandet kan man också främja multilokalitet och platsberoende vid skötseln av statens uppgifter, vilket bedöms ha konsekvenser för statens rekryteringsmöjligheter och konkurrenskraft som arbetsgivare samt eventuella begränsade konsekvenser för hur befolkningen bosätter sig i regionerna.

Den riksomfattande planen utarbetas för varje regeringsperiod, vilket innebär att dess detaljerade innehåll alltid återspeglar respektive regerings intention. Propositionen stärker emellertid allmänt samordningen och styrningen av statens regionala närvaro och gör det möjligt att öka genomslagskraften hos den önskade politiken. Propositionen gör det möjligt att styra statens regionala närvaro på en mer strategisk nivå och på längre sikt. De mål och riktlinjer som hänför sig till detta kommer att omfattas av statsrådets samordning och på så sätt att bli synligare också för medborgarna.

5 Andra alternativ för genomförandet

5.1 Alternativ och deras konsekvenser

Ett alternativ till de föreslagna bestämmelserna skulle kunna vara att avsevärt minska på den reglering som gäller rättsläget genom att avveckla nuvarande reglering. Då skulle man upphäva gällande regionaliseringslagstiftning men inte föreskriva om några allmänna mål för ordnande av tillgången till statliga tjänster samt placeringen av statliga enheter och funktioner och om den riksomfattande plan som preciserar och sammanställer målen och inte heller om det organ som ska inrättas till stöd för planen. Ministerierna skulle styra sina förvaltningsområden utifrån statsrådets gällande gemensamma eller ministeriespecifika strategier och planer. Ministerierna skulle inte ges behörighet att fatta beslut om placering av enheter och funktioner, utan befogenheten fastställs endast i respektive speciallag. Ministerierna skulle inte ges behörighet att förbehålla sig den underordnade förvaltningens beslutanderätt. Statens regionala närvaro styrs av grundlagen och den serviceprincip som fastställs i förvaltningslagen, och det finns ingen annan lagstiftning som styr statens servicesystem.

Enligt det ovan beskrivna alternativet är statsrådets och ministeriernas styrningsmakt svagare och en lagstadgad regelmässig samordningsmekanism saknas. Detta kan försvåra främjandet av gemensamma mål för hela statsförvaltningen och mer omfattande reformprojekt. Dessutom finns det en risk för att det eftersträvade perspektivet på en granskning som gäller hela landet inte förverkligas. Däremot ökar den självständiga beslutanderätten i viss mån på myndighets- eller ämbetsverksnivå, vilket i vissa fall kan främja optimeringen av ämbetsverksspecifika lösningar.

Ett annat alternativ skulle kunna vara att utvidga den föreslagna lagstiftningen till att omfatta all offentlig förvaltning, även t.ex. kommunerna, kyrkoförvaltningen och församlingarna, högskolorna, eventuella självstyrande områden som är större än kommuner, offentligrättsliga inrättningar såsom Folkpensionsanstalten samt den indirekta offentliga förvaltningen, som också sköts av privata juridiska personer. Problematiskt med detta alternativ är bl.a. att det ur grundlagssynpunkt är svårt att utsträcka statsrådets styrningsmakt till att omfatta kommunernas och Folkpensionsanstaltens och andra självständiga aktörers beslutanderätt i beslut som gäller placering och servicestruktur. Eftersom propositionens syfte uttryckligen är att utveckla styrningen av systemnivån för statliga enheter och tjänster, har det inte ansetts motiverat att utvidga beredningen till en allmän lag som gäller all offentlig förvaltningsverksamhet. Genom att föreskriva att vissa offentliga uppgifter ska skötas av någon annan än en myndighet, t.ex. genom att lägga ut verksamheten på ett bolag, en förening eller en fond, har man ofta eftersträvat flexibilitet när det gäller att organisera verksamheten, även om de allmänna förvaltningslagarna är tillämpliga på verksamheten. Med tanke på detta mål kan det uppstå en konflikt om det ställs upp mål även för den indirekta offentliga förvaltningen i statsrådets plan och om den indirekta offentliga förvaltningens beslut om placering eller tillgång till tjänster direkt ska omfattas av ministeriets rätt att förbehålla sig beslutanderätt. Detta hindrar inte ministerierna eller statsrådet från att styra den indirekta offentliga förvaltningen i

riktning mot de mål som anges i lagen med andra medel som de redan har till sitt förfogande.

5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet

I slutrapporten från utredarprojektet Regionaliseringspolitiken och dess principer på 2020-talet (Ikonen och Reina – Finansministeriets publikationer 2019:15, på finska) utreddes också styrningen av regionaliseringen i viktiga jämförelseländer – Sverige, Norge, Danmark och Estland. På basis av utredningen kommer man fram till ett slutresultat enligt vilket Finlands regionaliseringsprocess är klar och öppen i internationell jämförelse. I utredningen konstateras det att det t.ex. i de övriga nordiska länderna inte finns någon lagstiftning om behörighet vid placering av statliga funktioner och inte heller något sådant permanent, lagstadgat koordinerings-, uppföljnings- och utlåtandeorgan i likhet med Koordineringsgruppen för regionalisering, som behandlar ärenden förvaltningsövergripande och samordnat. I denna proposition beskrivs den norska lagstiftningen mer ingående, eftersom den är mer omfattande än i andra länder och det därför är meningsfullt att jämföra den med Finlands lagstiftning. Norge är också ett bra jämförelseobjekt för sitt område och sin befolkning.

I Norge har målen för statens regionaliseringspolitik samt kraven på utvärderingsförfarandet vid regionalisering av statliga arbetsplatser och tjänsteproduktion angetts i de riktlinjer som fastställdes av Norges kung den 28 november 2014. Regionaliseringsprocessen är mer exakt definierad än t.ex. i Sverige, Danmark eller Estland. Målet för statens regionaliseringspolitik är att de statliga arbetsplatserna och tjänsteproduktionen ska fördelas så att arbetsmarknaden utvecklas i alla delar av landet, att befolkningen i alla delar av landet ska garanteras en god tillgång till statliga tjänster, att nya och regionaliserbara statliga funktioner i regel ska placeras

utanför Oslo och att kostnadseffektiviteten och ett effektivt utförande av uppgifterna ska beaktas vid bedömningen av regionaliseringsalternativen. Det norska Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) ansvarar på allmän nivå för tillämpningen av riktlinjerna och för informationen om dem. Varje ministerium ansvarar på allmän nivå för informationen om riktlinjerna till de berörda enheterna på lägre nivå, liksom också för iakttagandet av riktlinjerna. Varje ministerium ska vidta slutliga åtgärder för att riktlinjerna ska omfatta regionaliseringen av enheter på lägre nivå. Om regionaliseringen medför betydande strukturomvandlingar eller inrättande av nya enheter inom statsförvaltningen, krävs ett beslut av regeringen. Varje ministerium ska meddela att åtgärder har vidtagits inom sitt eget ansvarsområde.

Anvisningarna gäller statsförvaltningen, men ministeriets egen organisation utgör ett undantag. Riktlinjerna gäller inte statliga stiftelser, företag, aktiebolag, företag på vilka speciallagar tillämpas (særlovs-selskap) och inte heller andra statsägda företag. Riktlinjerna gäller inte de operativa enheterna inom Norges försvarsmakt. För regionaliseringen har uppställts villkor som gäller krav i fråga om närheten till tjänsterna, kompetenskrav för dem som utför arbetsuppgifterna och krav på infrastrukturen samt andra krav på närhet till arbetsmiljöer och myndigheter. Det ska göras åtskillnad mellan platsberoende och platsoberoende tjänster enligt den utsträckning tjänsterna ska tillhandahållas i användarnas fysiska närhet. Innan beslut om regionalisering av en enhet fattas ska det dokumenteras i vilken utsträckning kontakterna med allmänheten upprepas. Ju mer enheten är beroende av direkt kontakt med användarna, desto närmare användarna bör verksamheten regionaliseras. När nya statliga enheter inrättas eller befintliga regionaliseras ska uppmärksamhet fästas vid regionalisering till regioncentrum där enheterna har de största möjligheterna att utvidga det lokala utbudet av arbetsplatser och göra det mångsidigare. Förslag att inrätta eller flytta statliga enheter till Oslo är exceptionella och förutsätter alltid ett beslut av regeringen. Kommunal- og moderniseringsdepartementet ansvarar för att det på

behörigt sätt rapporteras om utvecklingen som gäller den regionala fördelningen av statliga arbetsplatser till regeringen och stortinget.

I Sverige hör det allmänna ansvaret för regionaliseringspolitiken till ministern för den statliga förvaltningen. De enskilda ministrarna ansvarar för regionaliseringsbeslut som gäller enskilda myndigheter. Enheten för statlig förvaltning vid finansdepartementets avdelning för offentlig förvaltning samordnar regionaliseringsprocessen och stöder och styr ministerierna. I Sverige hade regeringen åren 2014–2019 som mål att trygga den statliga närvaron i hela landet genom att placera statliga ämbetsverk eller delar av dem som motsvarar sammanlagt cirka 2 000 arbetsplatser utanför Stockholm. Regionaliseringsbesluten har gällt cirka tjugo myndigheter. I Sverige utgår man från att de nya statliga organen kommer att placeras utanför huvudstadsregionen.

6 Remissvar

Finansministeriet har begärt utlåtanden av ministerierna och...

Remisstiden har varit...

Med anledning av utlåtandena ...

7 Specialmotivering

7.1 Lag om grunderna för tillgången till statliga tjänster och placeringen av funktioner

1 §. *Lagens syfte och tillämpningsområde.* I 1 mom. föreskrivs om lagens syfte och sakliga tillämpningsområde. Enligt momentet ska denna lag innehålla bestämmelser om de allmänna målen för ordnandet av tillgången till statliga tjänster och placeringen av statliga enheter och funktioner. Avsikten är att målen ska beaktas oberoende av

servicekanal, dvs. vid ordnande av servicestrukturer för statliga fysiska besöks tjänster, telefontjänster och digitala tjänster. Målet är att styra det statliga digitala och fysiska servicenätverket så att det blir en starkare helhet och motsvarar målen för regional närvaro. Med tillgång till tjänster avses dess allmänspråkliga betydelse, som beroende på tjänsten kan avse serviceställets placering och avstånd från kunderna samt deras serviceutbud, dvs. det fysiska servicenätverket, liksom även öppettider, svarstider, väntetider och tillgången till tjänster på olika språk och i tillgänglig form. Närmare bestämmelser om tillgänglighet och tillgång till digitala tjänster finns i lagen om tillhandahållande av digitala tjänster (306/2019).

I lagen fastställs också mål för placeringen av sådana statliga enheter och funktioner som inte har eller inte har hand om egentliga kundtjänstuppgifter. Med placeringsort avses fysisk placering och inte en enhets eller funktions organisatoriska placering i förvaltningsmaskineriet. Enligt momentet ska det i lagen också regleras om planering, styrning och samordning när det gäller placeringen av statliga funktioner och ordnandet av tillgången till tjänster. Det har inte tidigare föreskrivits om någon motsvarande plan på statsrådsnivå som gäller en servicestruktur med multipla kanaler och placering av funktioner. I lagen föreslås dessutom ingå bestämmelser om behörighet att fatta beslut om placering av statliga enheter och funktioner och om tillgången till tjänster.

I 2 mom. föreslås en bestämmelse om lagens organisatoriska tillämpningsområde. Lagen ska i regel tillämpas på styrning av placeringen av statsförvaltningens servicestrukturer, enheter och funktioner och är inte avsedd att tillämpas på annan offentlig förvaltning som är fristående från staten, såsom kommuner och samkommuner, kyrkoförvaltning eller universitet som avses i universitetslagen och yrkeshögskolor som avses i yrkeshögskolelagen. Tillämpningsområdet omfattar en stor del av statsförvaltningen, men en del av den verksamhet som hör till statsförvaltningen och bl.a. den indirekta offentliga förvaltningen som står staten nära har lämnats utanför

tillämpningsområdet. Lagen föreslås i sin helhet gälla statens central-, region- och lokalförvaltning, i fråga om vilka statsrådet har styrningsmakt. De aktörer som hör till denna förvaltning kallas i huvudsak ämbetsverk, inrättningar och servicecenter. Lagen ska inte tillämpas på riksdagen och de ämbetsverk som lyder under riksdagen, republikens presidents kansli eller på Finlands beskickningar i utlandet. Placeringen av dessa fastställs genom förordning av republikens president i enlighet med lagen om utrikesförvaltningen. Lagen ska inte tillämpas på aktiebolag som helt eller delvis ägs av staten eller på fonder utanför statsbudgeten. Lagen ska inte tillämpas på offentligrättsliga inrättningar, stiftelser och andra offentligrättsliga fonder, som är Nationalgalleriet, Folkpensionsanstalten, Finlands Bank, Arbetshälsoinstitutet, Finlands Viltcentral, Finlands Skogscentral, Pensionsskyddscentralen, Jubileumsfonden för Finlands självständighet Sitra och Sysselsättningsfonden. Avgränsningen av tillämpningsområdet huvudsakligen till statens central-, regional- och lokalförvaltning motsvarar i stora drag nuvarande ordalydelse i lagen om behörighet vid placering av statliga enheter och funktioner och det hur lagens tillämpningsområde i praktiken har tolkats.

Den föreslagna lagen ska emellertid tillämpas på statliga affärsverk, dvs. Senatkoncernens affärsverk (Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om Senatfastigheter och Försvarsfastigheter och till vissa lagar som har samband med den, RP 31/2020, behandlingen i riksdagen pågår fortfarande) och Forststyrelsen, dock inte på bolag som Forststyrelsen har bestämmande inflytande över. Statliga affärsverk är inte juridiska personer som är fristående från staten. Personalen vid statliga affärsverk är statsanställda (t.ex. RP 132/2015). Affärsverken har i betydande grad förvaltnings- och serviceuppgifter. Forststyrelsen beviljar bl.a. tillstånd och erbjuder andra offentliga tjänster för individer och sammanslutningar. Senatkoncernens affärsverk har uttryckligen inrättats för statliga organisationers behov av lokaler. Affärsverken har till uppgift att för statens behov producera bl.a. tjänster inom lokal- och

fastighetsförvaltning samt sörja för den fastighetsförmögenhet som staten äger. Senatkoncernens affärsverk är en nödvändig partner för ämbetsverken i frågor som gäller placering av enheter och funktioner samt med avseende på ordnandet av servicestrukturen. Lagens och den preciserande planens syften ska beaktas också i de statliga affärsverkens verksamhet. Det är motiverat att affärsverken omfattas av samma mål i lagen och den riksomfattande planen som statens ämbetsverk och inrättningar. I fråga om affärsverken bör det beaktas att riksdagen godkänner målen för affärsverken i de lagar som gäller dem (1062/2010, 234/2006 och xx/2020). Målen i den riksomfattande planen ska vara förenliga med de mål som riksdagen godkänt för affärsverken. Även om den föreslagna lagen ska tillämpas på statliga affärsverk, lämpar sig målen i den lagen och den riksomfattande planen i praktiken inte för sådana affärsverks enheter och funktioner eller tjänster som verkar eller produceras i ett konkurrensläge på marknaden, om dessa enheter, funktioner och tjänster kan avskiljas från affärsverkets övriga verksamhet. Lagens 5 § ska inte tillämpas på statliga affärsverk. De ministerier som styr statliga affärsverk har inte med stöd av den föreslagna lagen behörighet att fatta beslut om placeringen av deras enheter och funktioner eller att förbehålla sig sådan behörighet som hör till dem.

I paragrafens 3 mom. föreslås att en myndighet som omfattas av lagens tillämpningsområde ska svara för att tillgången till tjänster har ordnats i enlighet med de mål som anges i 2 § även i fråga om en sådan tjänsteuppgift som myndigheten har överfört till en aktör som inte omfattas av lagens tillämpningsområde. Utläggning av en administrativ serviceuppgift undanröjer inte myndighetens ansvar enligt denna lag och överför inte uppgiften utanför lagens tillämpningsområde, även om den som sköter uppgiften inte omfattas av lagens tillämpningsområde. Bestämmelserna i 2 § som gäller mål för tillgången till statliga tjänster ska också tillämpas på förvaltningsuppgifter som en statlig myndighet som omfattas av lagens tillämpningsområde har överfört till en aktör som inte omfattas av det. Den statliga myndighet som i sista hand ansvarar för

uppgiften ska se till att också den utlagda tjänsten ordnas så att den på ett lagenligt sätt svarar mot olika kundgruppers behov och att också det arrangemang som gäller tjänsten förverkligar målen för den plan som avses i 3 §. Innan en statlig myndighet som omfattas av lagens tillämpningsområde vidtar åtgärder i anslutning till tillgången till tjänster, t. ex. ordnar ett anbudsförfarande och ingår ett förvaltningsavtal eller ett upphandlingskontrakt, ska dessutom en bedömning enligt 5 § göras. Dessutom kan vederbörande ministerium i enlighet med 5 § förbehålla sig beslutanderätten i ärendet, om ministeriet bedömer att arrangemanget vid utläggande på entreprenad är av betydelse.

2 §. *Mål.* I paragrafens 1 mom. föreskrivs om de mål som ska beaktas när tillgången till statliga tjänster ordnas och statliga enheter och funktioner placeras. Ordlandet av tillgången till tjänster omfattar på ett teknikneutralt sätt hela servicestrukturen med dess multipla kanaler, dvs. utöver det fysiska nätverket av tjänster även elektroniska tjänster och t.ex. telefontjänster.

Enligt momentet ska statens uppgifter skötas på ett resultatrikt sätt. Resultatrik verksamhet är ett begrepp som anger hur de övergripande målen för den statliga organisationen eller en enhet i organisationen uppnås. Resultatrik verksamhet handlar om effektivitet, serviceförmåga, förmåga att uppnå resultat samt produktivitet och lönsamhet. En central förutsättning för att verksamheten ska vara resultatrik är att tjänsterna ordnas och att funktionerna placeras så att verksamheten är så verkningsfull som möjligt men samtidigt också produktiv och effektiv. Målet att uppnå resultatrik verksamhet vid ordlandet av statliga serviceuppgifter och andra uppgifter och placeringen av funktioner är den grundläggande förutsättningen som ska beaktas när andra mål som anges i lagen främjas, och strävan efter andra mål får inte stå i strid med den.

Enligt momentet ska tillgången till statliga tjänster ordnas och statliga enheter och funktioner placeras så att de svarar mot olika kundgruppers servicebehov. Detta förutsätter att de beslut som gäller tillgången till tjänster och placeringen av enheter och funktioner fattas så att likabehandling, språkliga rättigheter och andra grundläggande fri- och rättigheter tillgodoses. Målet gäller de statliga enheter och funktioner som är av betydelse med tanke på tillgången till tjänster. Utöver denna proposition styr grundlagen, särskilt dess 6, 17, 21, 22 och 122 §, beslutsfattandet och planeringen i anknytning till placeringen av statliga myndigheter och tillgången till tjänster. Den föreslagna 2 § står inte i strid med nämnda lagrum. Det anses dock inte motiverat att uttryckligen hänvisa till grundlagens bestämmelser i lägre lagstiftning än grundlagen.

Redan enligt gällande förvaltningsrättsliga lagstiftning hör det till god förvaltning och den serviceprincip som hör samman med god förvaltning att den som uträttar ärenden inom förvaltningen får tjänster inom förvaltningen på behörigt sätt och att myndigheten kan utföra sina uppgifter på ett resultatrikt sätt. Serviceprincipen förutsätter att det ordnas ändamålsenliga tjänster för kunden på ett kostnadseffektivt sätt och att tjänsterna är lätta att använda. Grundlagsutskottet har dessutom betonat att man ska ta hänsyn till att invånare i olika delar av landet bemöts jämlikt och till deras faktiska möjligheter att få tjänster som är nödvändiga för deras grundläggande fri- och rättigheter. Det föreslagna 1 mom. förverkligar för sin del de krav på god förvaltning som avses i grundlagen och stärker den serviceprincip som redan finns i 7 § i förvaltningslagen som en grund för planeringen och beslutsfattandet på systemnivå i fråga om statens servicestruktur. Dessa mål är primära när det gäller att planera och fatta beslut om ordnandet av statens servicestruktur och placeringen av funktioner. I lagstiftningen och planeringen ska man utgå från hela landets behov och nytta av statlig närvaro.

Lagen ska inte innehålla bestämmelser om metoder och åtgärder för att uppnå de mål som anges i 1 mom., utan linjer för detta ska dras upp i statsrådets plan enligt den

föreslagna 3 § samt i andra eventuella statliga utvecklingsprojekt och strategier som inverkar på den regionala närvaron och tillgången till tjänster. Metoder för en resultatrik organisering av uppgifterna kan t.ex. vara att öka antalet gemensamma lokaler inom den offentliga förvaltningen i enlighet med den strategi som gäller statens regionala närvaro och att i övrigt effektivisera användningen av lokalerna, att införa samarbete inom den offentliga förvaltningen och nya verksamhetsmodeller samt nya arbetsformer. Enligt bedömningar kan man inverka på en resultatrik organisering av statens uppgifter också t.ex. genom att utöka förutsättningarna för platsberoende och multilokalt arbete, till den del det bedöms effektivisera användningen av lokaler samt effektivare utnyttjande av rekrytering och annan kompetens och resurser i olika delar av landet. Bättre tillgodoseende av servicebehovet kan främjas genom att man utvecklar tjänsterna och stödet för användningen av dem via multipla kanaler, utvecklar samservicen och i övrigt utökar samarbetet med andra aktörer inom den offentliga förvaltningen.

Utöver de primära mål som anges i 1 mom. ska dessutom enligt 2 mom. beslutsfattandet och planeringen främja livskraften, säkerheten och statens konkurrenskraft som arbetsgivare i olika delar av landet. Således ska man vid uppställandet av mål som gäller tillgången till tjänster och placeringen av funktioner samt vid beslutsfattandet bedöma hur man utöver att säkerställa de mål som anges i 1 mom. bäst kan främja de mål som anges i 2 mom. samt eventuellt också göra en intresseavvägning mellan de mål som anges i 2 mom. Dessutom ska en intresseavvägning göras när beslut fattas om placeringen av funktioner i olika områden.

Med främjande av livskraft och säkerhet avses utvecklande och främjande av nya former av aktivitet, vilket också innebär möjligheter att skapa företagsverksamhet eller att företagsverksamhet söker sig till ett område och inte enskilda arbetstagares inverkan på sysselsättningen i området i fråga. Målet att främja livskraften kan påverkas t.ex. genom att aktivt främja statens partnerskap. Målet kan främjas t.ex. genom att stärka

regionala kompetenskluster genom att placera statliga funktioner i närheten av universiteten eller universitetscentren. Statens närvaro inverkar också på trygghetskänslan i området. Placeringen av statliga enheter och funktioner i olika delar av landet främjar den övergripande säkerheten på olika sätt inom olika sektorer och bör beaktas i planeringen också inom andra områden än sådana som traditionellt uppfattas som områden inom säkerhetsförvaltningen. Statens konkurrenskraft som arbetsgivare ska stärkas när placeringen av statliga funktioner och servicestrukturer planeras. Staten ska även i fortsättningen kunna trygga en tillräcklig tillgång till personalresurser. Tillgången till en kunnig tjänstekår kan man påverka bl.a. genom en bra och flexibel arbetsgivarbild och ett så brett rekryteringsområde som möjligt. För att uppnå detta kan staten t.ex. främja multilokala arbetsmöjligheter.

3 §. *Riksomfattande plan.* I 1 mom. föreskrivs att statsrådet för sin mandatperiod ska utarbeta en plan för att de mål som anges i 2 § ska uppnås. I planen skapas en förvaltningsövergripande helhetsbild av situationen och utvecklingsmål i fråga om tillgången till statliga tjänster samt placeringen av enheter och funktioner. Genom planen styrs de myndigheter som omfattas av lagens tillämpningsområde i deras beslutsfattande och planering. Planeringen av tillgången till tjänster omfattar på ett teknikneutralt sätt hela servicestrukturen med dess multipla kanaler, dvs. utöver det fysiska nätverket av serviceställen även elektroniska tjänster och t.ex. telefontjänster. I enlighet med 3 § 1 mom. 13 punkten i reglementet för statsrådet ska den lagstadgade riksomfattande planen godkännas vid statsrådets allmänna sammanträde. I enlighet med de bestämmelser som gäller arbetsfördelningen i statsrådet svarar finansministeriet för den praktiska beredningen och föredragningen av planen vid statsrådets allmänna sammanträde.

Planen ska bestå av mål som preciserar de mål som anges i 2 § i lagen och åtgärder som främjar dessa mål. I planen kan uppställas mätbara mål som ska dimensioneras enligt

tidsintervallet för genomförandet och de resurser som står till förfogande eller så kan målen vara riktgivande viljeförklaringar av statsrådet. I planen kan man utöver de principiella mål som styr närheten till tjänsterna också dra upp närmare riktlinjer för t.ex. eftersträvat avstånd till tjänsterna och tjänsternas tillgänglighet tidsmässigt. För det närmare genomförandet av planen svarar de ministerier som saken gäller. Enligt 68 § 1 mom. i grundlagen svarar varje ministerium inom sitt ansvarsområde för ärendenas beredning. Statsrådets plan innehåller inga direkt förpliktande förvaltningsinterna föreskrifter, men de mål som uppställts i planen bör främjas inom förvaltningsområdena i ämbetsverkens resultatplaner och när beslut fattas om servicestrukturerna och placeringen av enheter och funktioner. De mål och riktlinjer som uppställts i statsrådets plan ska i praktiken beaktas i statsrådets övriga planer och strategier, såsom planering som gäller fastigheter, lokaler och infrastruktur samt arbetsgivar- och personalpolitik.

I momentet föreskrivs att planen ska grunda sig på en förvaltningsövergripande helhetsbild av behovet av och tillgången till statliga tjänster samt på situationen i fråga om placeringen av enheterna och funktionerna. Planen ska basera sig på ett evidensbaserat faktaunderlag. Planen ska innehålla en bedömning av hur servicebehoven utvecklas åtminstone under planperioden, men det ska vara möjligt att göra det också för en längre tidsperiod. Bestämmelsen förutsätter att en sådan utredning och bedömning regelbundet utarbetas och i praktiken också upprätthålls under planeringsperioden.

I momentet föreskrivs också om innehållet i planen. Bestämmelsen ger statsrådet betydande prövningsrätt i fråga om kvaliteten på och omfattningen av innehållet i planen. I planen uppställs mål för tillgången till statliga tjänster och placeringen av enheter och funktioner. Målen kan uppställas gemensamt eller även enligt förvaltningsområde, bl.a. på grund av att de olika förvaltningsområdenas profil kan vara mycket avvikande, t.ex. i förhållande till arbetets platsberoende. Avsikten är emellertid

att på statsrådsnivå utarbeta en plan som är så allmän att det inte i planen ställs upp mål för tillgången till eller andra utvecklingsmål för enskilda tjänster. I stället ska målen vid behov fastställas i ministeriernas och ämbetsverkens resultatplaner. Planen ska emellertid innehålla uppgifter om inrättande av en ny eller indragning av en enhet eller funktion av särskild betydelse med avseende på de riksomfattande mål som anges i 2 § samt om de viktigaste projekt som inverkar på tillgången till tjänster. Denna bestämmelse, som styr innehållet, ska ha formen av en förpliktande ordalydelse. Det styrande ministeriet och statsrådet ska ha kännedom om de viktigaste projekten på förhand för att de ska kunna utöva sin behörighet enligt 5 § och för att man ska kunna försäkra sig om att de mål som anges i 2 § uppnås. Dessutom bör de viktigaste enskilda projekten kunna samordnas med den övriga beredningen som gäller statsförvaltningens strukturer. Enligt momentet kan målen för planen ha regionala prioriteringar. Detta kan vara motiverat, om den regionala jämlikheten förutsätter det. Prioriteringarna kan också gälla t.ex. tryggheten av tjänster för språkliga minoriteter.

Enligt 2 mom. kan i planen uppställas mål och utvecklingsåtgärder också för ordnandet av samservice, samutnyttjande av lokaler inom den offentliga förvaltningen och multilokalt arbete och ett motsvarande utvecklande som inverkar på servicestrukturen och placeringen av funktioner. Detta förutsätter att samarbetet med den övriga offentliga förvaltningen stärks. Särskilt samservicen enligt lagen om samservice inom den offentliga förvaltningen (223/2007) har stor betydelse med tanke på utvecklandet av servicestrukturen och placeringen av funktioner, och det kan vara nödvändigt att inkludera de mål som hänför sig till samservice i planen. Bestämmelser om hörande av delegationen för samservice inom den offentliga förvaltningen finns i 4 §. De riksomfattande utvecklingsmål som eventuellt ställs upp i planen och som preciseras närmare i praktiken kan gälla till exempel ordnande av ändamålsenliga fysiska och digitala arbetsmiljöer, arbetsredskap och infrastruktur, utökande av den offentliga

förvaltningens gemensamma lokaler samt främjande av multilokalt och platsberoende arbete inom arbetsgivarverksamheten och personalpolitiken.

Planen omfattar i sin helhet den del av statsförvaltningen som omfattas av lagens tillämpningsområde, dvs. den förvaltning som är underställd statsrådet och dess ministerier, med vissa undantag som anges i 1 §. Statsrådets styrningsbefogenhet sträcker sig inte till kommunernas servicestrukturer eller Folkpensionsanstalten, som är en offentlighetsrättslig inrättning som står under riksdagens tillsyn. Avsikten är inte att ändra detta i lagen. I momentet föreskrivs emellertid att när planen utarbetas ska de planer beaktas som gäller placeringen av enheter, tjänster och andra funktioner vid Folkpensionsanstalten, i kommunerna och den övriga offentliga förvaltningen, t.ex. eventuella självstyrande områden som är större än en kommun. Bland annat de samservicearrangemang mellan staten, kommunerna och Folkpensionsanstalten som avses i lagen om samservice inom den offentliga förvaltningen inverkar på de lösningar som gäller placeringen av statliga enheter, tjänster och andra funktioner samt på möjligheterna att tillhandahålla tjänster. Målen kan samordnas av det organ som avses i 4 §.

I 3 mom. föreskrivs det om utarbetande och uppdatering av planen. För att planen ska möjliggöra långsiktig utveckling och vara så verkningsfull som möjligt, bör den samordnas med planen för de offentliga finanserna som styr resurserna inom de offentliga finanserna. Statsrådet ska följa upp och utvärdera genomförandet av planen och vid behov se över den, t.ex. i samband med rambesluten för statsfinanserna, varvid också t.ex. planer av särskild betydelse för inrättande av en ny eller indragning av en enhet eller funktion kan beaktas med tanke på helheten. Också revideringen av planen ska godkännas vid statsrådets allmänna sammanträde. Närmare bestämmelser om utarbetandet av planen och dess tidtabell får vid behov utfärdas genom förordning av statsrådet. Närmare bestämmelser om planens innehåll ska emellertid inte utfärdas

genom förordning, för att statsrådets prövningsrätt i fråga om planens innehåll och omfattning inte onödigt ska begränsas av vad som föreskrivs i lag.

4 §. Organ. I 4 § föreslås bestämmelser om det organ som ska stödja statsrådet vid planering, uppföljning och samordning. Finansministeriet ska tillsätta organet för statsrådets mandatperiod. Organet ska ha representanter för alla ministerier, Folkpensionsanstalten och Finlands Kommunförbund samt för myndigheter från olika ansvarsområden som finansministeriet särskilt nämner i sitt beslut om tillsättande av organet och som i stor utsträckning sköter kundtjänstuppgifter eller myndigheter som annars har ett brett nätverk av verksamhetsställen. Organet kan också ha en representant för de statliga affärsverken. Organet ska inte fatta beslut som anknyter till ordnandet av servicestrukturen eller placeringen av funktioner. Enligt 68 § 1 mom. i grundlagen svarar varje ministerium inom sitt ansvarsområde för beredningen av ärenden. I praktiken kommer organets uppgifter att anknyta till att stödja beredningen av den riksomfattande planen bl.a. genom att sammanställa och samordna planeringen enligt förvaltningsområde. Organet ska också följa upp och utvärdera hur planen framskrider. Organet ska också lägga fram förslag till utarbetande och revidering av planen. Organet ska stödja insamlingen av information och upprätthållandet av faktaunderlaget om situationen beträffande statens servicestruktur och placeringen av tjänster och andra funktioner. Organet ska dessutom vara ett forum för samarbete, informationsutbyte och samordning.

Organet ska höra landskapsförbunden och eventuella självstyrande områden som är större än kommuner, delegationen för samservice och andra organ som inrättats för att utveckla statens tjänster. En sådan aktör är t.ex. Digi i vardagen-delegationen, som har inrättats för att stödja utvecklandet av digitala tjänster så att olika befolkningsgrupper på lika villkor kan utnyttja de möjligheter som digitaliseringen medför. Organet ska också höra organ som inrättats för att utveckla regionerna, såsom delegationen för

förnyelse i regionerna. Avsikten är att hörandet ska genomföras regelbundet, interaktivt och på ett så ändamålsenligt sätt som möjligt i kombination med befintliga och framväxande samrådsprocesser, t.ex. så att man strävar efter att utnyttja verksamhetsmodeller som håller på att utvecklas, såsom planerade regionutvecklingsdiskussioner.

Det föreslås att närmare bestämmelser om organets sammansättning och om de uppgifter som hänför sig till 1 mom., inklusive bestämmelser om bl.a. hörande, får utfärdas genom förordning av statsrådet.

5 §. Behörighet. I 1 mom. föreskrivs att behörigheten att besluta om placeringen av statliga enheter och funktioner hör till det ministerium som styr förvaltningsområdet, om inte något annat föreskrivs någon annanstans i lag. Med placering avses en fysisk placering och inte en enhets eller funktions organisatoriska placering i förvaltningsmaskineriet. I gällande lag om behörighet vid placering av statliga enheter och funktioner, den s.k. regionaliseringslagen, föreskrivs om ministeriets behörighet att besluta om placering av statens centralförvaltningsenheter och sådana statliga funktioner som sköts på riksnivå eller centraliserat. Den föreslagna bestämmelsen är liknande, men i den föreslagna lagen är behörigheten att besluta om placeringen inte beroende av om det är fråga om statliga funktioner som sköts på riksnivå eller centraliserat. Det är fråga om en bestämmelse av allmän karaktär vars syfte är att det inte är nödvändigt att särskilt föreskriva i lag eller förordning om placeringen av statliga enheter och funktioner. Bestämmelsen är sekundär i förhållande till bestämmelser som avviker från den. Ministeriernas behörighet ändras i praktiken inte nämnvärt i förhållande till gällande lag, eftersom de statliga myndigheterna för närvarande är organiserade så att de huvudsakligen är verksamma på riksnivå. Däremot finns det ofta

bestämmelser i speciallagstiftning om statsförvaltningens verksamhetsställen och placeringen av dem.

I momentet föreskrivs också att vederbörande ministerium kan förbehålla sig den underställda myndighetens beslutanderätt i ärenden som gäller placeringen av enheter och funktioner och tillgången till kundtjänster vid enheterna, om ministeriet anser att beslutet är av betydelse med tanke på målen enligt 2 § eller målen för den plan som avses i 3 §. Förbehållandet av beslutanderätten gäller ordnande av tillgången till kundtjänster, och den kan inte ens indirekt inverka på myndighetens beslut som gäller individer eller sammanslutningar som är kunder hos myndigheten. Gällande lag om behörighet vid placering av statliga enheter och funktioner innehåller bestämmelser om att ministeriet i sådana fall som det anser vara viktiga kan förbehålla sig den beslutanderätt som ministeriet underställda ämbetsverk och inrättningar har i fråga om indragning eller nedskärning av regionala eller lokala statliga enheter och funktioner. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar delvis den gällande bestämmelsen i regionaliseringslagen, men den är inte begränsad till fall som gäller indragning eller nedskärning av statliga regionala eller lokala enheter eller funktioner. Den föreslagna bestämmelsen innehåller dessutom en möjlighet att också förbehålla sig beslutanderätten i fråga om tillgången till kundtjänster som tillhandahålls vid enheterna. Med tjänster som tillhandahålls vid en enhet avses besökstjänster som tillhandahålls för förvaltningens kunder på en fysisk placeringsort samt t.ex. hjälp med att använda digitala tjänster vid en enhet på ort och ställe. Behörigheten att förbehålla sig beslutanderätten kan i praktiken användas t.ex. i fråga om beslut som gäller placeringsorter för nya enheter och funktioner eller om indragning av enheter och funktioner, men också t.ex. beslut som gäller en betydande nedskärning eller utvidgning av verksamheten, placering av serviceutbudet, serviceutbudets omfattning eller öppettiderna för tjänsterna.

Även om behörigheten att besluta var en statlig enhet eller funktion ska placeras enligt momentets första mening hör till det ansvariga ministeriet, kan bestämmelsen om rätten att förbehålla sig behörigheten bli tillämplig t.ex. i situationer där beslutanderätten i fråga om placering och nedskärning av enheter undantagsvis genom lag har delegerats till en myndighet som är underställd ministeriet. Enligt 5 § i lagen om nödcentralsverksamhet (692/2010) föreskrivs det i nödcentralsverkets arbetsordning bl.a. om inrättande, nedläggning och förläggningsplats för andra enheter vid centralen. Enligt 6 § i lagen om Skatteförvaltningen ges i Skatteförvaltningens arbetsordning närmare bestämmelser bl.a. om Skatteförvaltningens huvudkontor och enligt 20 § bestämmelser om placeringsorterna för skatterättelsenämndens sektioner. Enligt 13 § i lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna (897/2009) ska närings-, trafik- och miljöcentralerna inrätta och lägga ner arbets- och näringsbyråer och fatta beslut om arbets- och näringsbyråernas verksamhetsområden, namn och verksamhetsställen. Enligt 4 § i statsrådets förordning om Brottspåföljdsmyndigheten (1739/2015) fattar justitieministeriet beslut om att inrätta och lägga ned ett fängelse. Generaldirektören för Brottspåföljdsmyndigheten beslutar emellertid om inrättande och nedläggning av ett bedömningscentrum och en enhet för samhällspåföljder. Regiondirektören beslutar om inrättande och nedläggning av en annan enhet inom en brottspåföljdsregion. Enligt 8 § i lagen om Naturresursinstitutet (561/2014) bestäms det i arbetsordningen närmare om Naturresursinstitutets verksamhetsställen och beslutanderätt. Den lagen eller den statsrådsförordning som preciserar lagen innehåller inga bestämmelser om verksamhetsställena.

Ministeriernas rätt att förbehålla sig den underordnade förvaltningens beslutanderätt i fråga om tillgången till kundtjänster kan bedömas förtydliga ministeriernas behörighet i ärendet. Ministeriet svarar enligt grundlagen för att den underordnade förvaltningen fungerar som sig bör och har behörighet att meddela förvaltningsinterna föreskrifter. Dessutom har ministerierna med stöd av den självständigt utfärdade gällande

förordningen om öppethållandet av statens ämbetsverk (332/1994) haft befogenhet att ställa villkor för ämbetsverkens öppettider eller förbjuda ämbetsverken att avvika från de öppettider som anges i förordningen. Enligt gällande lagstiftning har ministeriet alltså redan nu behörighet att styra ordnandet av tjänster inom den underordnade förvaltningen. Preciseringsen av ministeriets behörighet så att den utöver placeringsorterna för enheterna inom den underordnade förvaltningen också omfattar tillgången till tjänster som ordnas vid enheterna stöder riktlinjen för strategin för reformeringen av regionaliseringen enligt vilken statens närvaro i regionerna ska grunda sig på servicebehovet och ordnandet av myndighetsuppgifter på ett resultatrikt sätt. Propositionen stärker ministeriernas möjligheter att för den underordnade förvaltningens del säkerställa att de lagstadgade målen, som eventuellt preciseras i den riksomfattande planen, uppnås. Propositionen är behövlig för att stärka samordningen och verkningsfullheten och rentav nödvändig för att styra mer omfattande beslut som gäller lösningar för servicenätverk. Förbehållande av beslutanderätten förutsätter emellertid en objektiv bedömning av ärendets betydelse. Den behörighet som föreskrivits för ministerierna garanterar för sin del att demokratin förverkligas i beslutsfattandet.

I 2 mom. föreslås, såsom i 3 § 3 mom. i den gällande regionaliseringslagen, att vid ministeriet avgörs ärenden som avses i 1 mom. av ministern. Liksom i den gällande lagen kan denna behörighet inte delegeras till tjänstemän inom ministeriet genom arbetsordningar. I momentet ingår dessutom en informativ bestämmelse om att bestämmelser om överföring av ett ärende till statsrådets allmänna sammanträde för avgörande finns i 14 § i lagen om statsrådet (175/2003). Enligt den nämnda bestämmelsen kan man i enskilda fall överföra ärenden som ankommer på ett ministerium till statsrådets allmänna sammanträde, om de anses vara så vittsyftande eller principiellt viktiga att de ska avgöras vid ett allmänt sammanträde. Beslutet om

överföring fattas vid allmänt sammanträde på framställning av statsministern eller ministern i fråga.

I paragrafens 3 mom. föreslås att innan beslut om placering av statliga enheter och funktioner och om tillgången till kundtjänster vid en enhet fattas, ska beslutets verkningar bedömas med tanke på de mål som anges i 2 § och uppnåendet av målen för den plan som avses i 3 §. Innan beslut fattas om placeringsorter för nya enheter och funktioner eller om indragning, betydande nedskärning eller utvidgning av enheter och funktioner samt om tillgången till de tjänster som tillhandahålls där ska det bedömas hur beslutet främjar verksamhetens resultat och dess verkningar med tanke på olika kundgruppers servicebehov. Dessutom bör beslutens eventuella verkningar för regionernas livskraft och säkerhet bedömas samt hur besluten påverkar statens konkurrenskraft som arbetsgivare. Vid bedömningen av behovet av tjänster som tillhandahålls vid enheterna ska man beakta t.ex. tjänstens karaktär och hur brådskande den är med tanke på kundens rättigheter, avståndet till kunderna, olika kundgruppers särskilda behov av att uträtta ärenden genom besök vid enheterna på ort och ställe samt kundernas språkliga rättigheter. I bedömningen ska dessutom beaktas bl.a. tillgängligheten till och omfattningen av digitala tjänster i förhållande till myndigheternas serviceuppgifter som helhet. Skyldigheten enligt momentet kompletterar för sin del serviceprincipen som hör samman med god förvaltning, enligt vilken man kan anse att det krävs en bedömning av servicebehovet.

I momentet föreskrivs att konsekvensbedömningar på begäran ska lämnas till finansministeriet. Det är motiverat att föreskriva att finansministeriet vid behov kan följa upp och för sin del försäkra sig om att konsekvensbedömningarna bereds på behörigt sätt. Finansministeriet kan vid behov kommentera en bedömning som gjorts och också konsultera det behöriga ministeriet eller någon annan myndighet i ärendet. Finansministeriet kan emellertid inte ändra på innehållet i beslutet eller hindra

verkställigheten av det. Finansministeriet ska också utfärda allmänna anvisningar för konsekvensbedömning. Till finansministeriets uppgifter och allmänna behörighet hör med stöd av reglementet för statsrådet och statsrådets förordning om finansministeriet att utfärda anvisningar om statsförvaltningen i ärenden som gäller statsförvaltningens och dess tjänsters strukturer och regionalisering. Det är inte motiverat att särskilt föreskriva om detta i lag.

6 §. *Ikraftträdande.*

I 1 mom. föreskrivs att lagen ska träda i kraft den 1 januari 2022.

I 2 mom. föreskrivs att genom denna lag upphävs lagen om behörighet vid placering av statliga enheter och funktioner (362/2002). Samtidigt upphävs statsrådets förordning om behörighet vid placering av statliga enheter och funktioner (567/2002). I och med att bestämmelserna upphävs läggs också Koordineringsgruppen för regionalisering ner.

8 Bestämmelser på lägre nivå än lag

I propositionen ingår bemyndiganden att utfärda förordning. Enligt 3 § 3 mom. får närmare bestämmelser om utarbetandet av den riksomfattande planen och dess tidtabell utfärdas genom förordning av statsrådet. Avsikten är att göra det möjligt att utfärda tekniska bestämmelser om tidtabeller och skeden för utarbetandet så att planen kan samordnas tidsmässigt och i fråga om sakinnehållet med planen för de offentliga finanserna och eventuellt med statsrådets andra planer. Genom förordning av statsrådet utfärdas också bestämmelser om beredningen av planen för de offentliga finanserna, som utarbetandet av den plan som avses i denna proposition ska samordnas med.

Enligt 4 § 2 mom. får genom förordning av statsrådet också utfärdas närmare bestämmelser om organets sammansättning, om samrådsförfaranden och om andra uppgifter som hänför sig till 1 mom. Avsikten är att göra det möjligt att man genom förordning av statsrådet vid behov närmare fastställa bestämmelser om praxis för organets samrådsförfaranden och vilka instanser organet ska samråda med. Dessutom kan det vara nödvändigt att närmare fastställa de faktorer med stöd av vilka finansministeriet beslutar om de myndigheter som ska vara företrädare i organet. Det kan komma flera sådana instanser med tiden. Genom förordning av statsrådet kan det vara nödvändigt att utfärda närmare bestämmelser om organets lagstadgade samordningsuppgifter i anslutning till utarbetandet och uppföljningen av planen. Organet ska inte fatta några administrativa beslut. Sådana uppgifter som föreskrivs i förordningen kan till exempel vara att stödja beredningen av planen genom att samla och samordna den förvaltningsområdesspecifika planeringen, följa upp och utvärdera hur den riksomfattande planen framskrider, lägga fram förslag till utarbetande och revidering av planen, stödja insamlingen av uppgifter och upprätthållandet av faktaunderlaget. Organet kan också i övrigt fungera som ett forum för samarbete, informationsutbyte och samordning.

9 Ikraftträdande

Lagen om grunderna för tillgången till statliga tjänster och placeringen av funktioner föreslås träda i kraft den 1 januari 2022.

10 Verkställighet och uppföljning

Så snart som möjligt efter det att propositionen har godkänts inleds beredningen av den riksomfattande plan som föreslås i propositionen och planeringsprocessen och det nya organets arbete påbörjas. Planen ska skapa en förvaltningsövergripande helhetsbild av

läget och den eftersträvade utvecklingen i fråga om statens servicestruktur och placeringen av funktioner. Planen ska beredas i ett förvaltningsövergripande samarbete mellan ministerierna och ämbetsverken och behandlas i statsrådet. Planen ska sättas i kraft våren 2022. Det är motiverat att göra en bedömning av hur den nya lagen och den riksomfattande planen fungerar cirka två år efter att planen första gången har utarbetats efter att en ny regeringsperiod har inletts. *Kompletteras...*

11 Förhållande till andra propositioner

11.1 Förhållande till budgetpropositionen

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2022. Under det första året efter lagens ikraftträdande behövs tilläggsresurser för det definitions- och beredningsarbete som avses i den första plan som den nya lagstiftningen förutsätter. För detta ändamål har det i ramarna för statsfinanserna för 2022–2025 föreslagits ett tillägg av engångsnatur på 100 000 euro under finansministeriets omkostnadsmoment för 2022.

12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

I denna proposition föreslås det att det stiftas en lag om grunderna för tillgången till statliga tjänster och placeringen av funktioner. Genom lagen upphävs den gällande lagen om behörighet vid placering av statliga enheter och funktioner (362/2002).

I propositionen föreslås bestämmelser om allmänna mål (2 §) som ska beaktas när tillgången till statliga tjänster ordnas och statliga enheter och funktioner placeras. Ordlandet av tillgången till tjänster ska på ett teknikneutralt sätt omfatta den totala servicestrukturen med multipla kanaler, dvs. utöver det fysiska nätverket av tjänster även elektroniska tjänster och t.ex. telefontjänster. Tillgången till statliga tjänster ska ordnas och enheter och funktioner placeras så att statens uppgifter sköts på ett resultatrikt sätt och tillgången till tjänster svarar mot olika kundgruppers servicebehov.

Dessutom ska beslut och planer som gäller tillgången till statliga tjänster och placeringen av enheter och funktioner främja livskraften, säkerheten och statens konkurrenskraft som arbetsgivare i olika delar av landet.

Den föreslagna lagen och dess syften har ett nära samband med likställighetsprincipen enligt 6 § i grundlagen. När tjänster ordnas görs det ingen skillnad mellan huruvida kunden är en enskild medborgare, ett företag eller en sammanslutning. I enlighet med principerna för god förvaltning ska tillgången till tjänsterna vara jämlik. Detta innebär att ingen utan godtagbart skäl får särbehandlas på grund av kön, ålder, ursprung, språk, religion, övertygelse, åsikt, hälsotillstånd eller handikapp eller av någon annan orsak som gäller hans eller hennes person. Dessutom tryggas vars och ens rätt att hos domstol och andra myndigheter i egen sak använda sitt eget språk, antingen finska eller svenska, samt att få expeditioner på detta språk enligt vad som särskilt föreskrivs i lag (grundlagens 17 §). Till garantierna för en god förvaltning hör också stödande av skötsel av ärenden även på andra språk än nationalspråken och de samiska språk som talas i Finland. Syftet med den föreslagna lagen, utökningen av den riksomfattande planeringen och samordningen samt stärkandet av det demokratiska beslutsfattandet i bestämmelsen om behörighet bidrar till att främja jämlikheten och de språkliga rättigheterna när statens verksamhetsställen och servicestruktur utvecklas.

Dessutom finns det andra bestämmelser i grundlagen som ska beaktas när enheter och tjänster placeras och tillgången till tjänster ordnas. I 21 § i grundlagen föreskrivs det om rättsskydd och garantier för en god förvaltning. Enligt den paragrafen har var och en rätt att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en domstol. Enligt 22 § i grundlagen ska det allmänna se till att de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna tillgodoses. Enligt 122 § i grundlagen ska man när förvaltningen organiseras eftersträva en indelning i sinsemellan förenliga områden så att den finsk- och svenskspråkiga befolkningens möjligheter att erhålla

tjänster på det egna språket tillgodoses enligt lika grunder. De nämnda bestämmelserna i grundlagen styr beslutsfattandet och planeringen i anknytning till statliga myndigheters placering och tillgången till tjänster. Det anses dock inte motiverat att uttryckligen hänvisa till grundlagens bestämmelser i lägre lagstiftning än grundlagen. I motiveringen till 2 § hänvisas det emellertid till grundlagens bestämmelser. Den föreslagna lagen och dess syften är förenliga med nämnda punkter i grundlagen.

I 5 § föreslås bestämmelser om behörighet att besluta om placeringen av statliga enheter och funktioner. Enligt 1 mom. hör denna behörighet till det ansvariga ministeriet, där beslutet enligt 2 mom. fattas av ministern, om ärendet inte överförs till statsrådets allmänna sammanträde. Med stöd av 119 § 2 mom. i grundlagen ska de allmänna grunderna för statsförvaltningens organ regleras genom lag, om deras uppgifter omfattar utövning av offentlig makt. Enligt denna paragraf i grundlagen kan i övrigt bestämmelser om statsförvaltningens enheter utfärdas genom förordning. Med allmänna grunder avses främst enhetens namn, ansvarsområde samt huvudsakliga uppgifter och behörighet (RP 1/1998 rd, s. 174). Enligt grundlagen behöver bestämmelser om placeringsorten för statliga enheter inte utfärdas genom lag. Med anledning av detta framhåller grundlagsutskottet att meningen med 119 § 2 mom. i grundlagen inte varit att besluten om statsförvaltningens enheter enbart ska fattas i form av författningar, dvs. lag eller förordning. De kan också fattas som förvaltningsbeslut (GrUU 6/2002). Ministeriet kan således fatta beslut om placering. Eftersom det enligt 119 § 2 mom. i grundlagen ska regleras genom lag om grunderna för verksamheten vid statsförvaltningens ämbetsverk och inrättningar som utövar offentlig makt, är det logiskt att på lagnivå liksom för närvarande också reglera om behörigheten när det gäller placering av andra funktioner och enheter inom statsförvaltningen. I fråga om andra statliga enheter och funktioner än sådana som utövar offentlig makt finns det inget hinder för motsvarande reglering på lagnivå när det gäller behörighet för beslut om placering, även om bestämmelser om grunderna för deras verksamhet i övrigt enligt

grundlagen kan utfärdas genom förordning. Således kan enligt propositionen beslut om placering fattas genom förvaltningsbeslut, oavsett av om det är fråga om en statlig myndighets enhet som utövar offentlig makt eller inte.

Det behörighetsarrangemang som föreslås i 5 § 2 mom. motsvarar i fråga om ministeriet det krav enligt 68 § 2 mom. i grundlagen på att de centrala ärenden som hör till ministeriet ska avgöras av ministern.

Dessutom ska enligt 5 § 1 mom. också föreskrivas att vederbörande ministerium kan förbehålla sig den underställda myndighetens beslutanderätt i ärenden som gäller placeringen av enheter och funktioner och tillgången till kundtjänster vid enheterna, om ministeriet anser att beslutet är av betydelse med tanke på målen enligt 2 § eller målen för den plan som avses i 3 §. Enligt 68 § 1 mom. i grundlagen svarar varje ministerium inom sitt ansvarsområde för beredningen av de ärenden som hör till statsrådet och för att förvaltningen fungerar som sig bör. Enligt förarbetena till grundlagen täcker skyldigheten att se till att förvaltningen fungerar även ministeriernas styrning och övervakning av den underordnade förvaltningen. På detta sätt utsträcks de för ministerieförvaltning typiska parlamentariska dragen också till den underordnade förvaltningen (RP 1/1998 rd, s. 119). Ministeriernas rätt att förbehålla sig beslutanderätten i ärenden är viktiga med tanke på lagens syften och som hänför sig till allmän organisering av den underordnade förvaltningens verksamhetsställen och servicestruktur kan anses vara förenlig med grundlagen.

Förslaget bör särskilt i fråga om ministeriets behörighet enligt 5 § bedömas i förhållande till 3 § 3 mom. i grundlagen, enligt vilket den dömande makten utövas av oberoende domstolar. Enligt förarbetena till grundlagen avses med domstolarnas oberoende att domstolarna i sin rättskipningsverksamhet ska vara oberoende av inflytande från annat håll (se RP 1/1998 rd, s. 77). Ministeriets behörighet enligt 5 § i lagförslaget gäller inte ens indirekt rättskipningsverksamhet, utan den begränsas till beslut som kan anses vara

administrativa, närmare bestämt beslut som gäller den allmänna organiseringen i fråga om verksamhetsställets struktur och servicestrukturen och tillgången till kundtjänster. Det bedöms inte vara problematiskt i den mening som avses i grundlagen att den styrningsbefogenhet som begränsas till domstolarnas och andra rättskipningsorgans administrativa uppgifter inkluderas i tillämpningsområdet för den föreslagna lagen. Samma sak har man kommit fram till i grundlagsutskottets utlåtande, som gällde ett förslag enligt vilket finansministeriet i och med godkännandet av lagförslagen skulle få en behörighet att styra informationsförvaltningen som sträcker sig över förvaltnings- och ansvarsområdena och omfattar hela den offentliga förvaltningen även i fråga om domstolarna. (GrUU 46/2010 rd).

Propositionens 3 § innehåller bestämmelser om en riksomfattande plan. Statsrådet ska för sin mandatperiod utarbeta en plan för att de mål som anges i 2 § ska uppnås. Planen ska innehålla statsförvaltningens gemensamma eller förvaltningsområdenas utvecklingsmål för tillgången till tjänster och placeringen av enheter och funktioner. Planen ska vidare innehålla uppgifter om inrättande av en ny eller indragning av en enhet eller funktion som är av särskild betydelse med avseende på de mål som anges i 2 § samt om de viktigaste projekt som inverkar på tillgången till tjänster. Enligt 68 § 1 mom. i grundlagen svarar varje ministerium inom sitt ansvarsområde för beredningen av de ärenden som hör till statsrådet och för att förvaltningen fungerar som sig bör. Med förvaltning avses skötsel av offentliga förvaltningsuppgifter som hör till ministeriets ansvarsområde. Bestämmelser om ministeriernas ansvarsområden och om fördelningen av ärenden mellan dem samt om andra former för organisering av statsrådet utfärdas i lagen om statsrådet (175/2003) och reglementet för statsrådet (262/2003). Enligt 2 § 2 mom. i lagen om statsrådet ska ministerierna vid behov samarbeta vid beredningen av ärenden. Det ministerium till vars ansvarsområde ärendet huvudsakligen hör svarar för ordnandet av samarbetet. Statsrådets plan innehåller inga direkt förpliktande förvaltningsinterna föreskrifter, men de mål som uppställts i planen bör främjas inom

förvaltningsområdena i ämbetsverkens resultatplaner och när beslut fattas om servicestrukturerna och placeringen av enheter och funktioner. Målen för planen ska beredas vid de ministerier som saken gäller och samordnas av finansministeriet, som också ansvarar för föredragningen av ärendet vid statsrådets allmänna sammanträde. Till stöd för denna beredning fungerar ett organ där bl.a. alla ministerier är representerade. Den riksomfattande planen hindrar inte respektive ministerium från att sköta och styra verksamheten inom den underordnade förvaltningen. Propositionen är inte problematisk med tanke på grundlagens bestämmelser om statsrådets och ministeriets uppgifter. Enligt 1 § ska den föreslagna lagen inte tillämpas på statsrådet och inte heller på den högsta statsledningen, dvs. riksdagen och de ämbetsverk som är underordnade riksdagen, t.ex. riksdagens justitieombudsmans kansli och republikens presidents kansli.

Enligt 68 § 3 mom. i grundlagen utfärdas bestämmelser om ministeriernas ansvarsområden och om fördelningen av ärenden mellan dem samt om andra former för organisering av statsrådet genom lag eller statsrådsförordning. När begreppet regionalisering slopas och ersätts med riksomfattande planering och samordning i fråga om tillgången till tjänster och placeringen av enheter och funktioner, kan det emellertid vara motiverat att göra preciseringar i de statsrådsförordningar som avses i grundlagen.

Enligt 84 § 4 mom. i grundlagen utfärdas bestämmelser om de allmänna grunderna för statliga affärsverks verksamhet och ekonomi genom lag. Inkomstposter och anslag som gäller affärsverken tas in i statsbudgeten endast till den del så anges genom lag. I samband med behandlingen av statsbudgeten godkänner riksdagen de centrala målen för affärsverkens tjänster och övriga mål för verksamheten. Enligt propositionen ska lagen med undantag för 5 § tillämpas på statliga affärsverk. På grund av grundlagens företräde är de mål som riksdagen har godkänt primära i förhållande till målen med denna lag och den i 3 § avsedda riksomfattande plan som preciserar dem. När planen

utarbetas ska det beaktas att målen med planen ska vara förenliga med och stödja de mål som riksdagen ställt upp.

Propositionen innehåller inga bestämmelser som inverkar på den kommunala självstyrelsen eller annan regional självstyrelse (PB 121 §) eller på Folkpensionsanstaltens självständiga ställning. Enligt 3 § i propositionen ska de planer som gäller dessa aktörers verksamhetsställen och servicenätverk beaktas vid beredningen av statsrådets riksomfattande plan, men i propositionen föreslås inte styrning av statsrådet eller andra befogenheter i fråga om planerna.

Enligt 80 § i grundlagen kan republikens president, statsrådet och ministerierna utfärda förordningar med stöd av ett bemyndigande i grundlagen eller i någon annan lag. Genom lag ska det dock utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag. Delegeringsbestämmelserna ska dessutom vara noggrant avgränsade. I propositionen ingår bemyndiganden att utfärda förordning. Enligt 3 § 3 mom. får närmare bestämmelser om utarbetandet av den riksomfattande planen och dess tidtabell utfärdas genom förordning av statsrådet. Behörigheten att utfärda förordning har begränsats i fråga om utfärdande av tekniska bestämmelser om tider och skeden för utarbetandet så att planen kan samordnas tidsmässigt och i fråga om sakinhåll bl.a. med planen för de offentliga finanserna och eventuellt med statsrådets övriga planer. Enligt 4 § 1 mom. i propositionen ska finansministeriet till stöd för samordningen av planering och uppföljning som avses i 3 § tillsätta ett organ för statsrådets mandatperiod, där ministerierna, Folkpensionsanstalten och Finlands Kommunförbund är företrädare samt vissa statliga myndigheter som har ett brett nätverk av verksamhetsställen eller som i stor utsträckning sköter kundtjänstuppgifter. Organet ska höra landskapsförbunden och självstyrande områden som är större än kommuner, delegationen för samservice och andra organ som inrättats för att utveckla statens tjänster och regionerna. Enligt 4 § 2

mom. får närmare bestämmelser om organets sammansättning och specifika uppgifter utfärdas genom förordning av statsrådet. Bemyndigandet att utfärda förordning är begränsat till precisering endast av de uppgifter som anges i 1 mom. Sammansättningen regleras redan ganska noggrant i 1 mom., men genom förordning kan det specificeras på vilka grunder, som preciserar lagen, statliga myndigheter kan utses till representanter i organet. Båda bestämmelserna om bemyndiganden att utfärda förordning är noggrant avgränsade. Genom förordning kan man endast precisera det som föreskrivits om i lag. Deras betydelse i sak är också den typen av bestämmelser som hör till förordningsnivå och som drar upp riktlinjer för den praxis som ska tillämpas på behandlingen av ärenden och som kan behöva ändras med jämna mellanrum. Organet utövar inte offentlig makt utan enligt den föreslagna lagen ska organet bistå statsförvaltningen när det gäller planering.

Propositionens mål och det som föreslås för att på riksomfattande nivå stärka förvaltningsövergripande planmässighet och samordning samt en precisering av att ministeriernas befogenheter är ägnade att främja att grundlagen, och särskilt dess 6, 17, 21, 22 och 122 §, iakttas i fråga om statsförvaltningen. Detta kan bedömas ha positiva indirekta konsekvenser också i större utsträckning i fråga om planeringen av den offentliga förvaltningens servicenätverk och servicestruktur.

På ovan nämnda grunder kan lagförslaget behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Välj mål.

Lag

om grunderna för tillgången till statliga tjänster och placeringen av funktioner

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Lagens syfte och tillämpningsområde

I denna lag föreskrivs om de allmänna målen för ordnandet av tillgången till statliga tjänster och placeringen av statliga enheter och funktioner. I denna lag föreskrivs också om den riksomfattande planeringen och samordningen av ordnandet av tillgången till statliga tjänster samt placeringen av statliga enheter och funktioner. Dessutom föreskrivs om behörigheten att fatta beslut som gäller placeringen av och tillgången till tjänster.

Denna lag tillämpas inte på riksdagen och de ämbetsverk som lyder under riksdagen, republikens presidents kansli, Finlands beskickningar i utlandet, offentligrättsliga inrättningar, stiftelser och andra offentligrättsliga fonder, statligt ägda aktiebolag eller fonder utanför statsbudgeten. Lagens 5 § tillämpas inte på statliga affärsverk.

En myndighet som omfattas av lagens tillämpningsområde svarar för att tillgången till tjänster har ordnats i enlighet med de mål som anges i 2 § även i fråga om en sådan tjänsteuppgift som myndigheten har överfört till en aktör som inte omfattas av lagens tillämpningsområde.

2 §

Mål

Tillgången till statliga tjänster ska ordnas och enheter och funktioner placeras så att statens uppgifter riksomfattande sköts på ett resultatrikt sätt och tillgången till tjänster svarar mot olika kundgruppers servicebehov.

Utöver vad som föreskrivs i 1 mom. ska beslut och planer som gäller tillgången till statliga tjänster och placeringen av enheter och funktioner främja livskraften, säkerheten och statens konkurrenskraft som arbetsgivare i olika delar av landet.

3 §

Riksomfattande plan

Statsrådet ska för sin mandatperiod utarbeta en plan för att de mål som anges i 2 § ska uppnås. Planen ska grunda sig på en förvaltningsövergripande helhetsbild av behovet av och tillgången till statliga tjänster samt på situationen i fråga om placeringen av enheterna och funktionerna. Planen innehåller statsförvaltningens gemensamma eller förvaltningsområdenas utvecklingsmål för tillgången till tjänster, resultat av verksamheten samt placeringen av enheter och funktioner. Planen ska innehålla uppgifter om inrättande av en ny eller indragning av en enhet eller funktion av särskild betydelse med avseende på de mål som anges i 2 § samt om de viktigaste projekt som inverkar på tillgången till tjänster. Planen kan innehålla riksomfattande eller regionala prioriteringar.

Planen kan innehålla mål för ordnande av samservice och lokaler eller ordnande av arbete på flera olika ställen och en motsvarande utveckling som inverkar på servicestrukturen och placeringen av funktioner. När planen utarbetas beaktas de planer

som gäller placeringen av enheter, tjänster och andra funktioner vid Folkpensionsanstalten, i kommunerna och den övriga offentliga förvaltningen.

Avsikten är att planen ska samordnas med planen för de offentliga finanserna. Statsrådet följer upp och utvärderar genomförandet av planen och ser över planen vid behov. Närmare bestämmelser om utarbetandet av planen och dess tidtabell får utfärdas genom förordning av statsrådet.

4 §

Organ

Till stöd för samordningen av planering och uppföljning enligt 3 § tillsätter finansministeriet ett organ för statsrådets mandatperiod, där ministerierna, Folkpensionsanstalten och Finlands Kommunförbund är företrädare samt vissa statliga myndigheter och statliga affärsverk som har ett brett nätverk av verksamhetsställen eller som i stor utsträckning sköter kundtjänstuppgifter. Organet ska höra landskapsförbunden och självstyrande områden som är större än kommuner, delegationen för samservice och andra organ som inrättats för att utveckla statens tjänster och regionerna.

Närmare bestämmelser om organets sammansättning och specifika uppgifter får utfärdas genom förordning av statsrådet.

5 §

Behörighet

Behörigheten att besluta om placeringen av statliga enheter och funktioner hör till det ansvariga ministeriet, om inte något annat föreskrivs någon annanstans i lag.

Vederbörande ministerium kan förbehålla sig den underlydande myndighetens beslutanderätt i ärenden som gäller placeringen av enheter och funktioner och tillgången till kundtjänster vid enheterna, om ministeriet anser att beslutet är av betydelse med tanke på målen enligt 2 § eller målen för den plan som avses i 3 §.

Vid ministeriet avgörs ett ärende som avses i 1 och 2 mom. av ministern. Bestämmelser om överföring av ett ärende till statsrådets allmänna sammanträde för avgörande finns i 14 § i lagen om statsrådet (175/2003).

Innan beslut om placering av statliga enheter och funktioner och om tillgången till kundtjänster vid en enhet fattas, ska beslutets verkningar bedömas med tanke på de mål som anges i 2 § och uppnåendet av målen för den plan som avses i 3 §. Konsekvensbedömningen ska på begäran lämnas till finansministeriet.

6 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den xx xx

Genom denna lag upphävs lagen om behörighet vid placering av statliga enheter och funktioner (362/2002).

Helsingfors den 20xx

Statsminister

Sanna Marin

kommunminister Sirpa Paatero

Click or tap here to enter text.

Click or tap here to enter text.

Välj mål.